

Indkaldelse til Klima- Lavbund

KLIMA-LAVBUND

2024

Indhold

1. Indledning.....	2
2. Indkaldelse af ansøgninger til Klima-Lavbund.....	2
2.1 Hvem kan søge om tilskud.....	3
3. Før du søger.....	3
3.1 Potentiale for arealet – screeningsværktøj.....	3
3.2 Kun små og mellemstore virksomheder kan modtage tilskud.....	4
4. Hvordan ansøger du om et Klima-Lavbundsprojekt	4
5. Projektets faser	5
6. Kriterier for tilsagn og prioritering af projekter	6
6.1 Prioritering af ansøgninger.....	7
7. Behandling af ansøgninger og afgørelse	7
8. Projektets økonomi og finansiering.....	8
8.1 Lodsejerkompensation	9
8.1.1 Hvordan beregnes kompensationen	9
8.2 Andre aftaler og medfinansiering.....	10
8.3 Grundbetaling til projektarealer	10
8.4 Andre tilskudsmuligheder	10
9. Arealanvendelse efter etablering	11
10. Kontrol	11
11. Klageadgang	11
11.1 Straffebestemmelser og svig.....	11
12. Force majeure.....	12
13. Lovgrundlag.....	12
14. Miljøstyrelsens brug af data.....	12

1. Indledning

I denne indkaldelse finder du oplysninger om Klima-Lavbund-ordningens formål, hvem der kan søge om tilskud, hvad tilskudspuljen er i 2024, samt hvilke kriterier der er for at opnå tilsagn om tilskud og hvordan ansøgninger prioriteres.

Indkaldelsen er skrevet på baggrund af bekendtgørelse om udtagning af kulstofrige lavbundsjord med henblik på genopretning af naturlig hydrologi (klima-lavbundsprojekter), nr. 1206 af 26. september 2023.

Miljøstyrelsen modtager ansøgninger om tilsagn om tilskud til Klima-Lavbundsprojekter, prioriterer ansøgningerne og træffer afgørelse om tilsagn, udbetaler tilskud og kontrollerer Klima-Lavbundsprojekternes gennemførelse og opretholdelse.

Du er velkommen til at kontakte Miljøstyrelsen, hvis du har spørgsmål – på tlf.: 72 54 40 00 eller på mail: vandprojekter@mst.dk. Du kan finde mere information og relevante vejledninger og skabeloner på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk/lavbund.

2. Indkaldelse af ansøgninger til Klima-Lavbund

Klima-Lavbundsordningens formål er at bidrage til at reducere landbrugets drivhusgasudledning ved at udtage og omdanne kulstofrige landbrugsjorde til vådområder med mere naturlig hydrologi ved f.eks. at afbryde dræn. Samtidig kan Klima-Lavbundsprojekter bidrage til andre hensyn, særligt vedrørende natur, miljø og klimatilpasning. For eksempel kan projekterne forbedre vandmiljøet ved at reducere udledningen af kvælstof til fjorde og kystvande. Projekterne kan også i nogle tilfælde bidrage til klimatilpasning ved at forøge arealernes bufferkapacitet i forhold til store og pludselige vandmængder samt have positive effekter for biodiversitet og natur.

Klima-Lavbundsordningen er i 2024 tildelt en pulje på 147,6 mio. kr.

Indkaldelsen til ansøgningsrunden gælder ansøgninger om tilsagn om tilskud til forundersøgelse af Klima-Lavbundsprojekter og et foreløbigt tilsagn om tilskud til gennemførelse af projektet.

Puljen dækker tilskud til:

- Løn til personale, der er beskæftiget med projektet
- Undersøgelser
- Møder og konsulenttydelser
- Køb af varer og tjenester
- Anlægsarbejde, lodsejerkompensation og tinglysning

Miljøstyrelsen yder tilskud til op til 100% af de tilskudsberettigede udgifter. Se ”Udbetalingsvejledning til Klima-Lavbund” på www.mst.dk/lavbund for mere information herom.

Ansøgningsperiode: den 1. oktober 2024 til den 29. november. 2024.

Tilskudsansøgningen skal være modtaget senest d. 29. november.

Hvis vi modtager din ansøgning efter ansøgningsfristen, vil den ikke blive behandlet, og den vil ikke blive overført til næste ansøgningsrunde. Vi kan i særlige tilfælde dispensere fra ansøgningsfristen, se gældende bekendtgørelse.

2.1 Hvem kan søge om tilskud

Kommuner, lodsejere, nationalparkfonde, jf. lov om nationalparker og fonde med almennyttige natur-, miljø- eller klimaformål kan søge om tilskud til Klima-Lavbundsprojekter.

Det er muligt at være flere kommuner om et tværkommunalt projekt. I det tilfælde skal én kommune dog stå som ansøger og projektejer, mens øvrige kommuner står som medansøgere. Al dialog med Miljøstyrelsen vedr. projektet skal foregå gennem ansøgerkommunen.

Det er også muligt at være flere private lodsejere om et projekt. Vælger I at gennemføre projektet selv, skal en af jer stå som projektejer og al dialog med Miljøstyrelsen vedr. projektet skal varetages af denne.

Særligt for private lodsejere:

I nogle tilfælde kan kommunen være projektejer, hvis du ikke selv ønsker at være det. Kontakt gerne din kommune inden du går i gang og fortæl om dine planer. Det kan være, at der er muligheder for et samarbejde eller deltage i andre projekter i området. Overvej også om dine naboer kunne være interesserede i at være med i projektet. Større projekter er ofte billigere og mere effektive end mindre projekter, og naturen kan udvikle sig bedre i et større og sammenhængende område.

3. Før du søger

Vi opfordrer til, at du læser indkaldelsen grundigt igennem sammen med ”Vejledningen til projektgennemførelse Klima-Lavbund”. Vi opfordrer desuden til, at du orienterer dig i ”Udbetalingsvejledningen til Klima-Lavbund”. Du kan finde alle vejledninger på www.mst.dk/lavbund.

3.1 Potentiale for arealet – screeningsværktøj

Med screeningsværktøjet ’Udtagningskortet’ har du mulighed for at undersøge hvilke arealer, der kan have potentiale for at opnå tilsagn om tilskud under Klima-Lavbundsordningen.

Du finder Udtagningskortet her: www.udtagningskort.dk

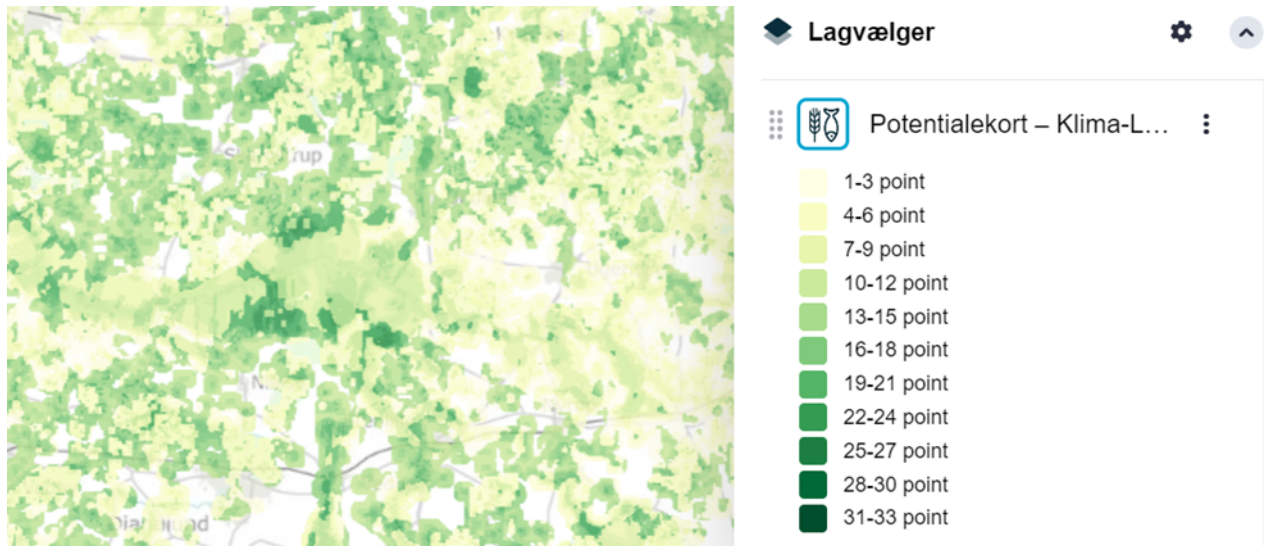
I udtagningskortet kan du undersøge om arealer er egnet til udtagning, samt få et overblik over arealer i forhold til, om der er beskyttet natur, drikkevandsinteresser m.v.

Bemærk at Udtagningskortet er et screeningsværktøj, som du kan vælge at benytte inden ansøgning, hvorimod indtegning af projektareal i MiljøGIS er et krav i forbindelse med ansøgning. Du kan læse om indtegning i MiljøGIS i ”Vejledning til ansøgning og projektgennemførelse Klima-Lavbund” afsnit 2.1.2.

Som en del af [udtagningskort.dk](http://www.udtagningskort.dk) findes kortlaget ”Potentialekort”. Potentialekortet vises automatisk på [udtagningskort.dk](http://www.udtagningskort.dk) efter, du har indtegnet dit areal og angivet, at du vil undersøge arealet under Klima-Lavbundsordningen (ved trin 3/4). Potentialekortet er et kortlag, som inkluderer alle de nationale interesser (synergier), der er GIS-understøttede i Klima-Lavbundsordningen og som beskrives i nedenstående. Pointsætningen af de GIS-understøttede nationale interesser er indbygget i potentialekortet (se pointsætning i nedenstående afsnit). Potentialekortet er begrænset til kulstofrige jorder og kan derfor bruges til at identificere de arealer, som har størst potentiale til udtagning under Klima-Lavbundsordningen. Potentialekortet er bygget op således, at jo mørkere farve et område har, jo flere pointgivende nationale interesser (synergier) er der til stede. Pointsætningen i potentialekortet kan dog ikke oversættes direkte til point i Klima-Lavbundsordningen, da nogle pointgivende nationale

interesser ikke er GIS-understøttet, og derfor ikke kan inkluderes i potentialekortet, og da der kan være forskellige pointgivende lag, som ikke overlapper, inden for samme projektafgrænsning.

I nedenstående figur vises et udklip fra udtagningskort.dk, hvor potentialekortet kan ses. Potentialekortet er tilgængeligt både på udtagningskort.dk og i MiljøGIS. Bemærk at det er muligt at eksportere arealer fra udtagningskort.dk og efterfølgende importere dem i MiljøGIS.

3.2 Kun små og mellemstore virksomheder kan modtage tilskud

Det er vigtigt, at du som ansøger er opmærksom på din, dine medansøgers og lodsejeres virksomhedstørrelse, da dette kan have betydning for den engangskompensation, der kan opnås.

Klima-Lavbundsordningen er godkendt efter EU's statsstøtteregele til at yde tilskud til små og mellemstore virksomheder, som defineret af EU-Kommissionen. Det betyder, at store virksomheder ikke er støtteberettigede.

Små- og mellemstore virksomheder omfatter virksomheder, som beskæftiger under 250 personer, og som har en årlig omsætning på ikke over 50 mio. EUR eller en årlig samlet balance på ikke over 43 mio. EUR. Dette følger af bilag I til EU-Kommissionens forordning (EU) 2022/2472, hvoraf kriterier for små og mellemstore virksomheder fremgår.

Kommuner kan, selvom de er store virksomheder, modtage støtte til de udgifter, der er forbundet med, at de er ansvarlige for gennemførelsen af projektet. Ligeledes kan store virksomheder modtage lodsejerkompensation for naturarealer som de minimis-støtte.

4. Hvordan ansøger du om et Klima-Lavbundsprojekt

Når du indsender din tilskudsansøgning til et Klima-Lavbundsprojekt, ansøger du samtidig om at påbegynde en forundersøgelse. Har du allerede en forundersøgelse fra en lignende ordning, er det muligt helt eller delvist at bruge denne.

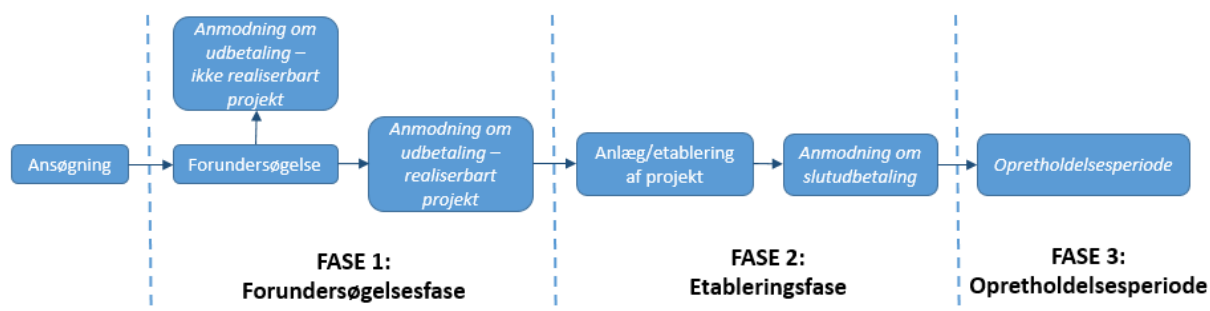
Du kan se, hvordan du indsender din tilskudsansøgning i "Vejledningen til projektgennemførelse Klima-Lavbund", som findes på www.mst.dk/lavbund.

Når Miljøstyrelsen har behandlet ansøgningen, modtager du en afgørelse. Hvis du får tilsagn til projektet, kan forundersøgelsen påbegyndes. Hvis du allerede har en forundersøgelse, skal du i forundersøgelserfasen indsende forundersøgelsen og anmode om endeligt tilsagn til etablering af projektet. Du kan læse mere om de forskellige faser i et Klima-Lavbundsprojekt i næste afsnit.

5. Projektets faser

Et Klima-Lavbundsprojekt opdeles i tre faser, efter der er ansøgt og givet tilsagn til tilskudsansøgningen. Du kan se opdelingen i diagrammet nedenfor.

Projektet opdeles i faserne: forundersøgelse, etablering og opretholdelse (efter etablering af projektet).

Diagrammet viser et overblik over forløbet af et Klima-Lavbundsprojekt.

Der kan indsendes ansøgninger om tilskud til forundersøgelse inden for den fastlagte ansøgningsperiode.

Forundersøgelsen skal være færdig senest 2 år efter, tilsagnet er modtaget. Under forundersøgelsen kan der anmodes om rateudbetalinger. Efter endt forundersøgelse anmodes om udbetaling for gennemført forundersøgelse, og samtidigt kan der anmodes om endeligt tilsagn til gennemførelse af projektet og at overgå til etableringsfasen. Der kan anmodes om udbetaling af forundersøgelsen og om endeligt tilsagn til at gennemføre projektet uafhængigt af ansøgningsperioder. Hvis anmodningen om at gå til etableringsfase godkendes, får projektet det endelige tilsagn og kan påbegynde etablering.

I etableringsfasen etableres Klima-Lavbundsprojektet. Etableringsfasen skal være gennemført senest 4 år efter endeligt tilsagn er modtaget. Under etableringsfasen er det muligt at anmode om rateudbetaling. Efter projektet er etableret, anmodes der om slutudbetaling. Der kan anmodes om udbetaling uafhængigt af ansøgningsperioder. Projektet vil herefter overgå til opretholdelsesperioden.

I opretholdelsesperioden skal de tinglyste bestemmelser overholdes. Miljøstyrelsen kan foretage kontrol af, at projektet er opretholdt. Der kan ligeledes forekomme kontrol af regnskabsbilag og tilbud.

Du kan læse mere om projektets faser: tilskudsansøgning, forundersøgelse og etableringsfase i ”Vejledning til ansøgning og projektgennemførelse Klima-Lavbund”.

6. Kriterier for tilsagn og prioritering af projekter

Der er to kriterier, et Klima-Lavbundprojekt skal opfylde for at kunne opnå tilsagn.

1. Mindst 60 % af projektarealet skal være beliggende på kulstofrige lavbundsjord med minimum 6 % organisk kulstofindhold.
2. Projektarealet skal være mindst 10 ha.

Miljøstyrelsen har mulighed for at fravige ovenstående kriterier, hvis de afviger med højst 10 % på ét af kriterierne eller hvis projektet er omkostningseffektivt og ikke har en øget fosforudledning. Projektets omkostningseffektivitet og fosforudledning beregnes som en del af en forundersøgelse.

Andel af kulstofrige arealer og projektets størrelse indgår i prioritering af projekterne, således at store projekter med høj andel af kulstofrig jord og et stort potentiale for at opnå en CO₂-reduktion, får høj prioritet. Herudover tæller mange andre forhold i prioriteringen af projekter. En oversigt over disse ses i tabellen nedenfor.

Nationale interesser, der anvendes til prioritering af ansøgninger/projekter	
Klimapotentiale	Projektet har potentiale til at opnå en væsentlig CO ₂ -reduktion.
Projektparathed	Projektet er allerede helt eller delvist forundersøgt i anden lignende udtagningsordning eller projektet har væsentlig lodsejertilslutning.
Multifunktionel jordfordeling	Projektet indgår i et Multifunktionelt jordfordelingsprojekt (MUFJO) med tilsagn eller betinget tilsagn.
Klimatilpasning	Projektet har potentiale for at reducere risikoen for oversvømmelse af bebyggelser, kritisk infrastruktur, landbrugsjord eller natur.
Rent vandmiljø: Vandrammedirektiv (næringsstoffer)	N-effekt: Projektet har potentiale for at indeholde tiltag, som højst sandsynligt medfører en reduktion af N-udledningen i et kystvand-opland med indsatsbehov under VP2/VP3. P-effekt: Projektet har potentiale for at indeholde tiltag, som højst sandsynligt medfører en reduktion i P-udledningen i oplandet til en målsat sø med indsatsbehov under VP2/VP3.
Rent vandmiljø: Vandrammedirektiv (vandløb)	Projektet har potentiale for at indeholde tiltag, som højst sandsynligt medfører forbedrede forhold i vandløb.
Natur og biodiversitet: Biodiversitet	Projektet har potentiale for at sammenbinde eller danne buffer om § 3-beskyttet natur eller er beliggende inden for Grønt Danmarkskort eller er beliggende inden for et areal med en mellem til høj bioscore.
Natur og biodiversitet: Habitatdirektiv	Projektet har potentiale for at sammenbinde eller etablere buffer om habitatnatur eller er beliggende inden for Natura 2000-områder.
Drikkevandsinteresser	Projektet har potentiale for at understøtte en eller flere drikkevandsinteresser i projektområdet.
Friluftliv	Projektet har potentiale for at øge den offentlige adgang til hele eller dele af projektområdet.
Økologisk landbrug	Projektet understøtter økologisk landbrug.

Du kan læse mere om beskrivelsen af de enkelte prioriteringskriterier i "Vejledning til ansøgning og projektgennemførelse Klima-Lavbund", som findes på www.mst.dk/lavbund.

6.1 Prioritering af ansøgninger

Hvis der i en ansøgningsrunde er ansøgninger for mere end den bevillingsmæssige ramme, som er afsat i finansloven, vil ansøgningerne blive prioriteret. Ansøgninger, der opfylder betingelserne, prioriteres efter nedenstående pointprioritering. Jo flere nationale interesser et projekt har potentiale for at understøtte, jo flere point opnår det og jo højere prioritering får projektet.

Kriterier for projekt og pointsætning					
	Type	Pointmuligheder – fra min. til max.			
Drivhusgasreduktion	Projektkriterie	-	20	40	60
Areal	Projektkriterie	-	10	20	30
Projektparathed	Prioriteringskriterie	0	0	0	200
Multifunktionel jordfordeling	Prioriteringskriterie	0	0	0	100
Vandløb	Prioriteringskriterie	0	1	2	3
Potentiale CO ₂ reduktion	Prioriteringskriterie	0	til	15	
Næringsstoffer	Prioriteringskriterie	0	1	2	3
Habitatdirektiv	Prioriteringskriterie	0	1	2	3
Klimatilpasning	Prioriteringskriterie	0	1	2	3
Økologisk landbrug	Prioriteringskriterie	0	1	2	3
Biodiversitet	Prioriteringskriterie	0	1	2	3
Friluftsliv	Prioriteringskriterie	0	1	2	-
Drikkevandsinteresser	Prioriteringskriterie	0	1	2	3

Du kan se en uddybende beskrivelse af de enkelte projekt- og prioriteringskriterier i ”Vejledning til projektgennemførelse” under afsnit 2.1.3.

7. Behandling af ansøgninger og afgørelse

Under behandlingen af ansøgninger kontrollerer Miljøstyrelsen, om alle nødvendige oplysninger indgår i ansøgningen, og om ansøgningen overholder kriterierne for at få støtte.

Hvis der er behov for supplerende oplysninger til ansøgningen, vil Miljøstyrelsen kontakte dig via digital post. Hvis en ansøgning er særlig mangelfuld, kan vi ikke behandle den, og du vil modtage et afslag uden videre behandling.

Afgørelse om tilsagn

Hvis projektet får tilsagn, sender Miljøstyrelsen et tilsagnsbrev via digital post, hvoraf det fremgår, hvad der er gældende for tilsagnet.

Afgørelse om afslag

Der kan gives afslag til en ansøgning, hvis vi vurderer, at:

- Ansøgningen ikke er tilstrækkeligt oplyst.
- Ansøgningsarealet ikke lever op til projektkriterierne.
- Ansøgningen ikke opnår prioritering i henhold til den økonomiske ramme.
- Ansøgningen ikke indsendes rettidigt ift. fristen, der gælder for den aktuelle ansøgningsrunde.
- Udgifterne ikke er tilskudsberettigede.

Gives der afslag på en ansøgning, sender Miljøstyrelsen et afslagsbrev via digital post med en begrundelse og en henvisning til lovgrundlaget, der gælder for afslaget.

8. Projektets økonomi og finansiering

Hvis et projekt får tilsagn om tilskud reserveres en tilskudsramme på 128.000 kr./ha. Tilskudsrammen er baseret på erfaringer om, hvad det koster at udtage en hektar lavbundsjord. Tilskudsrammen dækker hele projektet, herunder forundersøgelse, etablering af projektet og lodsejerkompensation.

Da der er tale om en gennemsnitsbetragtning, vil der være tilfælde, hvor projektet ikke udfylder hele rammen eller overskrider denne. I alle tilfælde kan der udelukkende opnås tilskud til støtteberettigede, afholdte udgifter. Det endelige projektbeløb, der reserveres til projektet afhænger af projektets omkostningseffektivitet, som beregnes i forbindelse med forundersøgelsen. Omkostningseffektiviteten er et udtryk for omkostninger (i kroner) pr. ton CO₂-ækvivalent projektet forventer at reducere. Et projekt er som udgangspunkt omkostningseffektivt, hvis det ikke overstiger 8.533 kr./ton CO₂-ækvivalenter.

Projektets samlede budget fastlægges i forundersøgelsen. Budgettet indsendes til Miljøstyrelsen i forbindelse med anmodning om overgang til etableringsfasen.

I forbindelse med anmodning om overgang til etableringsfasen, vurderer Miljøstyrelsen, om projektet er omkostningseffektivt – dvs. om de samlede udgifter ligger under 8.533 kr./ton CO₂-ækvivalenter. Dog kan et projekt med en omkostningseffektivitet på op til to gange 8.533 kr. godt være omkostningseffektivt, hvis der er betydelig effekt i forhold til formålet med et Klima-Lavbundsprojekt, jf. gældende bekendtgørelse.

Et projekt har betydelig effekt, hvis det udover at reducere CO₂-udledningen, også understøtter andre hensyn særligt vedrørende natur, miljø og klimatilpasning. I tabellen nedenfor er det illustreret, hvordan Miljøstyrelsen vurderer den betydelige effekt for et Klima-Lavbundsprojekt, der overskrider omkostningseffektiviteten på 8.533 kr. Jo flere synergier et projekt understøtter, jo større vil den betydelige effekt være. F.eks. vil et projekt, som foruden at reducere CO₂-udledningen, også reducerer kvælstofudvaskningen, stiger omkostningseffektiviteten med en faktor på 0,5. Hvis et projekt fremmer to andre synergier, f.eks. biodiversitet og friluftsliv, end reduktion af CO₂- og kvælstofudledning, stiger omkostningseffektiviteten med en faktor på 0,25. Fremmer et projekt fire eller flere synergier, stiger omkostningseffektiviteten med en faktor på 0,5.

I ”Udbetalingsvejledning til Klima-Lavbund” afsnit 2.5 kan du læse nærmere om, hvilke omkostninger der er tilskudsberettigede. Vær opmærksom på, at det kun er omkostninger, der er nødvendige for at reducere CO₂-udledningen, der er tilskudsberettigede.

Omkostningseffektivitetsfaktor	1	1,5	1,75	2
Trin 4: Projektet opfylder fire eller flere synergikriterier	-	-	-	17.066
Trin 3: Projektet opfylder yderligere to synergikriterier	-	-	14.933	-
Trin 2: N-reduktion	-	12.800	-	-
Trin 1: CO ₂ -reduktion	8.533	-	-	-

8.1 Lodsejerkompensation

Engangskompensationen til lodsejere dækker det værditab, der opstår, når arealer vådlægges, og der ikke må jordbearbejdes og anvendes gødning og pesticider på arealerne.

Der kan gives kompensation til følgende arealer: omdrift, permanent græs og natur.

For at opnå kompensation er der nogle forhold, som det er særligt vigtigt, at lodsejere er opmærksomme på:

- **Landbrugsmæssig drift de sidste fem år:** arealer i omdrift og permanent græs skal have været i landbrugsmæssig drift de seneste fem år før ekstensiveringen på arealet. Den femårige periode regnes fra tidspunktet for, at der anmodes om at gå til etablering af Klima-Lavbundsprojektet.
- **De minimis-støtte:** kompensation for naturarealer udbetales som de minimis-støtte i landbrugssektoren. Lodsejerne skal ved overgangen til etableringsfasen derfor erklære, om de har modtaget de minimis-støtte inden for de seneste tre regnskabsår. Læs mere om dette i afsnit 8.1.1 "Hvordan beregnes kompensationen".

8.1.1 Hvordan beregnes kompensationen

Engangskompensation er beregnet som det værditab, der sker på arealer, der tinglyses med bestemmelser om, at arealerne ikke længere må jordbearbejdes, gødskes eller sprøjtes.

Satserne for engangskompensationen er fastsat på baggrund af beregninger udført af Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi ved Københavns Universitet (IFRO).

Arealanvendelse 2015-2019	Engangskompensation (kr./ha)
Omdrift	82.500,-
Permanent græs	35.500,-
Natur	4.500,-

Størrelsen på engangskompensation er afhængig af den tidligere arealanvendelse i referenceperioden (2015 – 2019).

Satserne er bestemt af den tidligere drift på arealerne. Det er arealanvendelsen i en såkaldt referenceperioden, der afgør, hvilken tilskudssats du kan få for arealet. For engangskompensation under klima-lavbundsordningen er referenceperioden som udgangspunkt 2015 til og med 2019. Ud fra de indmeldte afgrødekoder i [Landbrugsstyrelsens Internetmarkkort \(IMK\)](#) kategoriseres markernes arealanvendelse som enten omdrift, permanent græs eller natur med dertilhørende kompensationsssats. Få et overblik over afgrødekoder og kompensationsssats i "[Bilag 1 - Afgrødekoder 2023](#)". Hvis der har været omdrift på arealet i mindst et ud af de 5 år, kompenseres arealet med satsen for omdrift.

De minimis-støtte (naturarealer)

Engangskompensationen for naturarealer bliver udbetalt som de minimis-støtte. I forbindelse med anmodning om endeligt tilsagn til etablering, skal tilsagnshaver indsende de minimis-erklæringer, for at den forventede endelige kompensation kan beregnes.

De minimis-støtte relaterer til EU's regulering af statsstøtte for at forhindre konkurrenceforvridning. EU har sat en grænse på 20.000 EUR (svarende til ca. 149.200 kr.) over en periode på 3 regnskabsår (indeværende år, samt de to foregående), som medlemsstater må yde i lovlig national de minimis-støtte til landets virksomheder i landbrugssektoren.

Læs mere om de minimis i forbindelse med anmodning om udbetaling i "Udbetalingsvejledning til Klima-Lavbund" på www.mst.dk/lavbund. På hjemmesiden kan du også finde skabelonen til de minimis-erklæringen.

8.2 Andre aftaler og medfinansiering

Projekter kan godt modtage medfinansiering af en anden aktør, når der er tale om tilskud til andre formål og tiltag end dem, der modtager tilskud under Klima-Lavbundsordningen.

Der ydes ikke tilskud til aktiviteter, der er pligt til at foretage i henhold til anden lovgivning eller tinglyste servitutter.

De tilskudsberettigede udgifter kan heller ikke omfatte udgifter, hvor der fås anden offentlig støtte, f.eks. kommunalt tilskud. Det vil sige, at udgifter, der er tilskudsberettigede, ikke også kan få tilskud fra andre offentlige ordninger.

Som tilsagnshaver må du gerne have en egenbetaling til projektet.

8.3 Grundbetaling til projektarealer

Tilskudsordningen for Klima-Lavbundsprojekter forhindrer ikke, at der fortsat kan søges om grundbetaling, så længe aktivitetskravet og betingelserne for grundbetaling bliver overholdt. Læs mere i Landbrugsstyrelsens vejledning til Grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2024 [her](#).

Du skal opfylde forpligtelsen om landbrugsaktivitet på de dele af dine indberettede arealer med grundbetaling til projektarealer, hvor det er muligt, medmindre dette er i strid med formålet med projektet. Fra 2023 vil Miljøstyrelsens Klima-Lavbundsprojekter også kunne opretholde grundbetaling, hvis projektet resulterer i, at et tidligere landbrugsareal ikke længere kan leve op til de generelle støttebetingelser for grundbetaling, da der er en undtagelsesmulighed for arealer, der indgår i nationale ordninger til drivhusgasreduktion. Landbrugsarealer, der ikke lever op til de generelle støttebetingelser, kan f.eks. være arealer i Klima-Lavbundsprojekter, hvor der er genskabt naturlig hydrologi og bliver så våde, at du hverken kan slå dem eller lade dem afgræsse.

Klima-Lavbundsprojekter kan indberettes til Landbrugsstyrelsen som projektareal med henblik på at udnytte den ovennævnte undtagelsesmulighed. Hvis der søges grundbetaling til arealer i Klima-Lavbundsprojekter, gælder en række generelle kriterier, som du kan læse mere om i "Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2024" under afsnittet "Grundbetaling til projektarealer (vand-, natur-, klima- og skovprojekter)" [her](#).

8.4 Andre tilskudsmuligheder

Som lodsejer i et Klima-Lavbundsprojekt kan du have mulighed for at søge andre tilskudsordninger. Læs mere om mulighederne for at kombinere dit Klima-Lavbundsprojekt med andre arealtilskudsordninger på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

CAP-reformen indeholder også en række GLM-krav, hvilket er basiskrav, der skal overholdes.

Vedrørende GLM-krav og om mulighederne for at kombinere Klima-Lavbundsordningen med andre arealtilskud, henvises til Landbrugsstyrelsen.

9. Arealanvendelse efter etablering

Arealerne i et Klima-Lavbundsprojekt skal fastholdes som permanente græs- og naturarealer - arealerne må ikke omlægges.

Der skal tinglyses servitut på alle arealer inden for et projektområde. Servituten indeholder bestemmelser om følgende:

- 1) Arealerne skal henligge som lavbundsområde og fastholdes som græs eller naturarealer med naturlig vandstand i overensstemmelse med tilsagnet.
- 2) Arealerne må ikke omlægges.
- 3) Arealerne må ikke tilføres gødning, bortset fra den gødning, der efterlades af græssende husdyr.
- 4) Arealerne må ikke tilføres jordforbedringsmidler.
- 5) Arealerne må ikke sprøjtes med pesticider, insekticider og lignende.
- 6) Arealerne må ikke anvendes til etablering af skov eller energi-, lav- eller stævningskov.
- 7) Arealerne må ikke anvendes til dyrkning af afgrøder, herunder ikke anvendes til frøproduktion og til dyrkning af energiafgrøder, prydvækster, pyntegrønt og juletræer, hvilket dog ikke er til hinder for, at græs og anden plantevækst på arealerne kan anvendes til græsning, slæt, røorskær, høst af biomasse eller lignende.
- 8) Der må ikke tilskudsfodres på arealerne. Tilskudsfoder til kalve under 6 måneder i kalveskjul og halm til strøelse er dog tilladt. Mineraler betragtes som ikke som tilskudsfoder.
- 9) Aktiviteter, bortset fra græsning, som ejere og forpagtere iværksætter eller tillader på den del af arealerne, der ligger nærmere end 5 meter fra åbne vandløb, søer over 100 m² og kystlinjer, må ikke medføre erosion. Afstanden beregnes fra vandløbets eller søens øverste kant og for kystlinjer fra årets normale højeste vandstandslinje.
- 10) Kontrolmyndigheden skal have adgang til projektområdet i forbindelse med kontrol.
- 11) Adgang til projektområdet er nødvendigt for at kunne opfylde bestemmelser vedrørende vedligeholdelse af anlæg.
- 12) Den naturtype og tilstand, der dannes som følge af de bestemmelser, der tinglyses i medfør af bestemmelser i denne bekendtgørelse, er ikke omfattet af undtagelsesreglen (1-årsreglen), i § 2, stk. 1 og 3, i bekendtgørelsen om beskyttede naturtyper.
- 13) Den, Miljøstyrelsen bemyndiger dertil, skal have adgang til arealer i projektområdet i forbindelse med målinger af effekten på klima, natur og vandmiljø, herunder til at tage jord- og vandprøver.

Hvis du overvejer at kombinere dit Klima-Lavbundsprojekt med opsætning af solceller, skal du være opmærksom på, at det på nuværende tidspunkt ikke er tilladt at opsætte solceller på arealer i Klima-Lavbundsprojekter.

10. Kontrol

Miljøstyrelsen gennemfører fysisk stikprøvekontrol i projekt- og opretholdelsesperioden.

11. Klageadgang

Afgørelser truffet efter bekendtgørelsen kan ikke indbringes for en anden administrativ myndighed.

11.1 Straffebestemmelser og svig

Hvis reglerne i bekendtgørelsen ikke bliver overholdt, kan der pålægges straffeansvar for selskaber eller juridiske personer efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

12. Force majeure

Miljøstyrelsen kan anerkende tilfælde af force majeure og andre ekstraordinære omstændigheder, der i væsentlig grad berører projektet.

Hvis du ønsker at påberåbe dig force majeure, eller der er andre ekstraordinære omstændigheder, skal du give besked til Miljøstyrelsen skriftligt hurtigst muligt. Meddelelsen skal være vedlagt fyldestgørende dokumentation.

Det er en betingelse for anerkendelse af force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder, at de indtrufne begivenheder forhindrer dig i at opfylde dine forpligtelser.

13. Lovgrundlag

Det gældende lovgrundlag for Klima-Lavbundsordningen fremgår af følgende:

- Bekendtgørelse nr. 1206 af 26. september 2023 om udtagning af kulstofrige lavbundsjord med henblik på genopretning af naturlig hydrologi (klima-lavbundsprojekter). Du kan læse gældende bekendtgørelse [her](#).
- EU-Kommissionens statsstøttegodkendelse SA.58791 (2020/N).
- Kommissionens forordning (EU) nr. 1408/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte i landbrugssektoren

14. Miljøstyrelsens brug af data

Oplysninger givet i ansøgningen vil blive brugt af Miljøstyrelsen til sagsbehandling, administration, tilskudsudbetaling og kontrol. I forbindelse med kontrol, kan der blive indhentet yderligere oplysninger hos andre offentlige myndigheder.

Behandlingen af oplysninger vil altid ske i overensstemmelse med gældende lovgivning, herunder efter reglerne i lov om behandling af personoplysninger. Information om Miljøstyrelsens håndtering af personoplysninger fremgår findes [her](#).

Miljøstyrelsen og andre kan også bruge oplysningerne til statistik, forskning, planlægning og evaluering. Derudover giver Miljøstyrelsen oplysningerne videre til SKAT og revisionsorganer.

Miljøstyrelsen informerer offentligt om projekter, der får 75.000 kr. eller mere i tilskud. Det kan f.eks. være ved at udsende en nyhed. Vi kan også lægge projektrapporter, afrapporteringer og lignende helt eller delvist på vores hjemmeside.

Miljøstyrelsen gør opmærksom på følgende:

- Ved tilsagn vil GIS-data blive offentligt tilgængeligt på MiljøGIS.
- Ved anmodning om aktindsigt vil de afgivne oplysninger som udgangspunkt være tilgængelige.
- Ved sagsbehandling og tilsagn vil data blive delt med Landbrugsstyrelsen, Naturstyrelsen samt andre offentlige instanser.